

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurese, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICEAȘĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Adunarea generală a fondului preoțesc.

În 4/17 s'a ținut adunarea generală a fondului preoțesc sub prezidiul Prea sfințitului nostru episcop diecezan, de față au fost: arhimandritul Vasilie Mangra, protosincelul Roman Ciorogariu, asesorul consistorial George Popoviciu, protoprezviterii: Vasilie Beleş, Dr. Traian Puticiu, Alex. Muntean, Nicolau Roxin, Procopiu Givulescu, Adrian, Dessean, Ioan Georgia, Petru Serbu, Cornel Lazar; preoții: Traian Vățian, Dr. Dimitrie Barbu, Vas. Popoviciu, Ioan Iercoșan, Atanasiu Popoviciu, Dim. Popoviciu, Alexandru Nica, Iuliu Bodea, George Costina, Nicolae Balta, Ioan Covaci, Ioan Musca, Ioan Cimponeriu, Laurențiu Băran, Ioan Hădan, Vasilie Roman, Alexandru Popoviciu, George Băran, Atanasiu Todan, Simeon Leucuța, Andrei Horvat, Stefan Domocoș, George Blaga, George Todan.

Înaltul prezidiu deschide ședința prin cuvinte sufletești, cum le grăește părintele fiilor săi, acel cuvânt îl rezumăm în următoarele: dorința preoțimei s'a realizat prin aprobarea statutelor fondului preoțesc din partea Venerabilului sinod eparhial și prin aceasta a încetat îngrijirile preoțimei ce se iviseră în jurul chestiunii fondului preoțesc. Astăzi nu mai atârnă soarta preoțimei dela Consistor, ci dela sine însași, după cum anume își va achita taxele de contribuire stabilite în statute. Să nu mai aștepte nimeni îmbiare: clopotele s'au tras, luminile s'au aprins, masa este așternută pentru fiecare care vrea să între în beneficiile fondului. După aceste cuvinte cari fac atență preoțimea, la datoria ce o așteaptă, dacă vrea să beneficieze din fond, adecă că a intrat stadiul de a putea beneficia în deplină măsură de drepturile acordate de statute, dacă e să nu rămână eschisă dela acele beneficii în detrimentul ei propriu.

După cuvântul arhieresc viu aclamat de preoțime, s'a purces la constituirea biuroului, alegându-și de notar pe protoprezviterii Alexandru Munteanu și Adrian Desseanu.

De astadatâ încă s'a relevat chestia de a publică în foaia oficială a diecezei bilanțul încă înainte de adunarea generală, precum și aceea să se publice, registrul celor beneficiați de fondul

preoțesc. S'a constatat însă, că toate acestea stau la dispozițiunea adunării generale, astfel că reprezentanții clerului în comisiune și în adunarea generală sunt în situația de a vedea cu ochii tot ce să petrece cu averea fondului preoțesc. Adunarea generală văzând această claritate a espuerii socoților în adunarea generală, însași a abstat și n'a mai insistat la aceasta publicare.

S'a dat apoi absolut senatului care a administrat averea fondului preoțesc.

În vederea, că consistorul n'are puteri suficiente adunarea generală încredințează comisia de 3 a adunării generale, ca până la 1 Iulie a. c. se facă pentru fiecare membru socoteala, că ce are să plătească, anume după clasa în care vrea să participe la beneficiile fondului și astfel să-și poată fiecare preot realiza drepturile pe baza statutelor nouă.

Să mai împlinește apoi și vechea dorință a preoțimei ca să aibă fondul preoțesc propriul său referent, s'a decis adecă, ca să institue pe socoteala fondului preoțesc un referent atașat la senatul bisercesc, va să zică din sinul clerului.

În comisiunea pentru constatarea deficienților, precum orânduște acestea statute noi în cazurile de pensionare ce vor obveni, s'au ales: Traian Vățian și Dr. Dimitrie Barbu pentru teritorul consistorului arădan, iar Toma Păcala și George Blaga pentru teritorul consistorului oradian.

În comisiunea de 3 să aleg pentru noul period: Ioan Georgia, Alexandru Popovici și And. Horvat.

Alineatul 2 din §. 52 să înaintează reviziuinei sinodului eparhial, ca acesta să-l interpeteze, întrucât plățirea pe 10 ani după taxele statutelor noi, îndreptățește la pensionare contemplate în statutele noi: pe 10 ani pe cât s'au plătit taxele, ori că aceasta ordine pe un restimp de 10 ani dinaintea votării acestor statute, îndreptățește la penziune după statutele noi, pe întreg timpul dela înființarea fondului, adecă dela 1877 încoaci?

Pentru honorarea personalului din cancelaria Consistorială să votează o sumă de 500 cor.,

care să se împartă întră oficianții, cari au lucrat la afacerile fondului preoțesc.

Prea sfințitul încheie după aceasta ședința binecuvântând preoțimea și avântul ei; iar preoțimea îl aclamă frenetic.

„Păstorul cel bun“.

(Studiu exegetic).

(Ioan X. 1—18.)

„Amin, amin grăesc vouă, cel ce nu intră pe ușa în staulul oilor, ci sare pe aiurea, acela fur este și tâlhar; iar celce intră prin ușă, păstor este oilor. Aceluia portarul îi deschide, și oile ascultă glasul lui, și oile le cheamă pe nume și le scoate. Și când scoate oile sale, merge înaintea lor, și oile merg după dânsul, căci cunosc glasul lui, iar după cel străin nu merg, ci fug dela dânsul, că nu cunosc glasul străinilor“.

Aceasta pildă a zis lor Isus, iar ei nu au înțeles, ce erau acelea, ce grăia lor. Deci iarăși a zis Isus: „Amin, amin grăiesc vouă, că eu sânt ușa oilor. Toți câți au venit mai înainte de mine furi sunt și tâlhari, ci nu i-au ascultat pe ei oile.“

„Eu sânt ușa; prin mine de va intra cineva, se va mântui și va intra și va eși și pășune va afla. Furul nu vine fără numai să fure și să junghie și să piardă; eu am venit, ca viață să aibă și mai mult să aibă. Eu sânt păstorul cel bun. Păstorul cel bun sufletul său și-l pune pentru oi; iar năimitul și care nu este păstor, ale căruia nu sunt oile, vede lupul venind și lasă oile și fuge, și lupul le răpește și le risipește, că năimit este și nu-i este lui grijă de oi. Eu sânt păstorul cel bun și cunosc pe ale mele și sânt cunoscut de ale mele; precum mă cunoaște pe mine Tatăl și eu cunosc pe Tatăl, și sufletul meu mi-l pun pentru oi. Și alte oi am, cari nu sunt din staulul acesta; și pe acele mi-se cade ale aduce, și glasul meu vor auzi, și va fi o turmă și un păstor.“

Pentru aceasta Tatăl mă iubește pe mine, că eu îmi pun sufletul meu, ca iarăși să-l iau. Nimenea nu-l ia pe el dela mine, ci eu îl pun pe el însumi. Putere am să-l pun și putere am iarăși să-l iau pe el; aceasta poruncă am luat dela Tatăl meu“.

Pericopa aceasta e vorbirea lui Isus la vindecarea orbului din naștere. Domnul scoate în ea la lumină sinceritatea și devotamentul său pentru popor și omenire, intrupat în reforma purificării moravurilor.

E o figurată instrucțiune pastorală pentru îndrumarea caracterului preoțesc în general, aceasta vorbire. Totodată o apologie a Domnului, provocată de intrigile farizeilor și cărturarilor.

Acești conducători jidovești l'au scos pe orb din sinagogă, pentrucă pe vindecătorul său, pe Isus l'a mărturisit de Mesia cel așteptat, sau de Hristos, fiul lui Dumnezeu. Pedepsa de sigur l'a atins simțitor. Isus îi întinde balzam în cuvintele: *Eu sânt ușa oilor*. Prin credința în El, orbul vindecătoru trupește avea să ajungă regenerat și sufletește. El ne renaște și ne crește în biserica Sa cu adevărul învățaturii și cu darurile duhului Său curățitor, la o nouă viață. Cei nesfințiți prin doctrina și darul său, cum e la pocăiți, nu se pot privi ca intrând prin ușă, sau ca păstori, căci cu urmașii apostolilor, Mântuitorul, când după învierea Sa a primit „toată puterea în ceriu a promis a fi până la sfârșitul veacurilor și pe pământ“ (Mat. 28, 18—20).

Însă pe cum și dintre sf. apostoli nu toți s'au adevărit că trimișii Lui, așa și astăzi, nu toți cei aleși de păstori păstrează inspirația doctrinei și a exemplului trimițătorului lor din ceriuri.

Isus feriă pe popor de conducătorii lui falși, de farizeii și cărturarii pe motiv, că îl tratează ca năimișii și furii. Îl cheamă deci cu insistență la Sine, și își zice păstorul cel bun. Afirmatiunea și-o justifică în vorbirea de sus, cu următoarele:

- 1.) El se aproprie de turmă pe cale adevărată.
- 2.) Scopul îi este binele turmei.
- 3.) Se aservește pentru turmă.
- 4.) Cunoaște turma.
- 5.) El plinește voința Părintelui.

Formând acestea dovezi, tot atâtea criterii vecinice ale urmașilor Domnului în chemarea înaltă a mântuirii, să le cercetăm mai de aproape.

1. *Păstorul cel bun pe cale adevărată se aproprie de turmă*. Pe ușa staulului, iar nu peste gard. Isus a pășit cu învățătura adevărului, cu inimă curată, pătruns de necesitatea îndreptării, a mântuirii poporului din „întunerecul păcatului și din umbra morții“. Nu cu măguliri personale ca profetii cei falși, ori prin terorizări ca farizeii, cărturării și preoții jidovilor, ci cu sincera iubire a binelui, și cu pilda a căutat să cucească inimile.

2. *Scopul păstorului celui adevărat e altul, ca al năimitului*. Din mai multe locuri ale sfintei scripturi reiese, cum grijea păstorul de oi. Le asigură pășunea și bunăstarea, pe cele sdruncinate sau cu piciorul frânt le legă, pe cele rătăcite le căută (Ez. 34, 4. 16), mieii îi luă în brațe (Isaia 40, 11) oile, ce alăptau, nu le siliă la cale lungă (I. Moise 33, 13), și apăra turmă de lupi, urși și lei (I. Împ. 17. 34 ss. Is. 31. 4). Aceasta grijă mare o avea mai vârtos, că atât în urma sărăciei, cât și pentru frumsețea și onoarea vieții păstorești, la Jidovi păstorul de regulă eră însuși proprietarul turmei. Ca atare păstor este declarat în s. scriptură însuși Dumnezeu (ps. 22. Luca 15.) și se numește Mântuitorul pe sine, după idealul, ce îl avea despre aceea ocupațiune. Recomandația cea mai frumoasă și-o dă El în cuvintele, prin cari tocmai idealizează păstorul: „păstorul cel bun își dă sufletul pentru oi“. Ca și când ar zice: Și aceea se ține de caracterul păstorului celui bun, să iubiască, să grijască, să vindece turma, dar caracteristica principală alui este, să o aperse de toată primejdia cu orice preț, chiar cu prețul vieții sale, dacă o cere trebuința. Ceeace o făcea păstorul ideal pentru oile sale, același sacrificiu l'a dorit și l'a adus Domnul după condițiile de atunci pentru întărirea cauzei sale și din iubire cătră adicții săi. „Mai mare iubire nimenea nu are, ca aceasta, ca să-și pună cineva viața pentru amiciei săi“. Io. 15. 13.

Culoarea cea albă pe cadru negru iese mai tare la iveală. Și caracterul adevăratului păstor o lămurește Domnul în paralelă cu figura sinistră a păstorului celui slab. Acesta e „năimitul“ sau cel plătit, carele cu duh de serv mai mult „de plată are grije“, și nu atât de soarta oilor, cari nici nu sunt ale sale. „Când vine lupul, le lasă pradă și fuge“. Cât de potrivită este figura pentru ilustrarea celui ce lucră din egoism. Cum se deosește prin asemănare păstorul sufleteș, căruia nu îi este de poporeni, ori de lucrul său, ci de sine însuși, de plată și onoare. Cât de indiferent ori slab îl vor afla greutățile pastorale ori chiar primejdiile ce vor da peste parohie!

Farizeii și-au văzut periclitată popularitatea prin vindecările lui Isus. Munca Dlui îndreptată spre trezirea credinței și conștiinței religioase, a fost privită de

ei subiectiv, numai ca o ridicare a Lui, în dauna lor. Din gelosie li-se naște ura contra lui Isus, până ce ajung în orbia să-lucidă ca să rămână poporul în conducerea lor. Lor li-a zis Domnul: *Vai vouă cărturarilor și farizeilor faturnici, că voi închideți împărăția ceriurilor înaintea oamenilor, voi nu intrați, și pe cei ce creau să între, nu-i lăsați.* (Mat. 23. 13.)

„*Impărăția ceriurilor*” sau fericirea prin virtuți sau calități sufletești este scopul conducerii înțelepte a unui popor. Fericirii acestuia prin regenerarea și creșterea lui religioasă-morală au să-și consacre viața conducătorii lui bisericești. Dacă însă pentru orice lucru mare, cu atât mai mult însă pentru reforma minții și inimii unui popor se cer jertfe grele dela dascălii lui, ca abz cerea de comoditate, studiu, adevărată pietate, pentru a cugeta și simți într'adevăr nobil, după legea dumnezească a iubirii deaproapei, — și muncă asiduă pentru interesele de obște ale poporului, căutând delăturarea greutăților, și vindecarea ranelor lui, ușurându-le greul traiului ori măcar sufletul prin învățături și mângâieri, și trezind nădejdi cu provenirea viitorului.

N'a sosit oare ciasul al 12-lea pentru a înțelege, că slujirea la altar nu constituie exclusiv cultul dumnezeiesc ci acesta are să fie întărit cu păstoria devotată, a turmei cuvântătoare, grijind ca să nu rătăcească sau să se smintească nici măcar un poporean, precum o învață Domnul în parabola păstorului ce caută și pe cea una rătăcită din o sută de oi. (Luca 15. 1—8). Astăzi, până și la administrația lumească e aplicată în lumea cultă deviza, că nu poporul este pentru conducător, ci acesta, funcționarul, pentru popor...

Ce mulțămire ideală a conștiinței avea apostolul Pavel în urma misionarizmului și a păstoririi sale zăloase! Se credea ajuns până „*în al șeptelea ceriu*”. Câtă onoare pune în prospect apostolul Petru pentru vrednicia pastorală! „*Cununa nevestejită a mării*”. I. Pet. V. 3—4.]

De altă parte câtă osândă și anatema în s. scriptură pe păstorii cei nămiți ori usurpători, asămănați furilor, cari „*laptele îl mănacă, cu lâna se îmbracă și oile grase le junghie, dar de păstoria oilor n'au grijă*”. *Din mâna lor li-se vor cere oile cele pierdute, și sângele celui nelegiuit*, pe carele nu l'au advertizat dela rău. (Ezech. III. 17. 18, și XXXIV 3—10).

(Va urma.)

Ura față de carte.

Cuvintele puse în fruntea acestui articolaș, ni-se par de neerezut. Omenimea în timpul de azi ajungând la un grad mai înalt de cunoștință și istețime, încearcă mai multe, face diferite întreprinderi și toate aceste întâlniri produc un contact viu între om și om. Comerțul și industria sunt acei doi factori, cari promovează mai mult contactul între oameni; acestor două ramuri putem zice este a i-se atribui în cea mai mare parte civilizația. Și cum să poți retăcea, că aceste două ramuri sunt pârghiile înfloririi unei țări, când toți artiștii de alimentațiune și toate obiectele necesare omenimei trec prin mâinile comercianților și se prelucru de mâinile industriașilor. Ușurei la vorbă, abili la desfacerea lucrurilor și tari la convingeri îi face pe

toți aceștia vecinicul sbucium din viață, unde concurența frământă și pe cel mai greu la isprăvuri, om cu combinații, breslaș după toată rânduiala.

Dacă te oprești azi la vorbă cu un om din soiul celorla despre care vorbim mai sus, te pune în uimire cunoștința lui de viață, modul lui practic și esact de a judecă împrejurările și ușurința, prin care li-se ști vâri la săn. Toate aceste progrese le-a putut ajunge, nu prin studierea tuturor formelor algebraice ori prin memorizarea bucolicelor atât de mult gustate în vremile clasicismului, ci prin vecinicul contact cu lumea, prin cetirea cărților vieții, în cari fără slove, atâtea înțelepte și nebune lucruri se spun. Dar pe acești aprigi vâslași ai omenimii, nu numai viața îi poleește. Nu este azi soiu de oameni, cari se îndeletnicesc cu acelaș lucru, ca să nu aibă organul lor de publicitate, cari le apără interesele și îi pune în curent cu acele izvoare de câștig, unde cu puterea brațelor își asigură traiul zilii. Hornarii orașelor, aceste ciuhe merge de cari și paserile se spăriau, toată ziua îi funingenat încât numai ochii i-se văd și el totuși este mândru că își poate ceti Dumineca revista sa cu prefața ce reprezintă urloiu cu toate fazele sale de existență. Un altfel de oameni, cari trăiesc din filerașii pasagerilor: hamalii, încă își au foaia lor oficioasă. Ei în aceea își fac drumuri nouă bunăstării lor și își iau în suflet toate știrile, cari privesc relațiunile lor de viață. Acest pomelnic îl poate omul lărgi foarte departe, dar află de prisos a o face aceasta, ci să mă opresc la propriul obiect al acestui articolaș.

Propriul obiect, după premergerea celor de sus este ușor al află; soiurile de oameni adecă, caut și au *nesilită* iubire de carte, de progres, de civilizațiune. Fiecare grupă de oameni își ține cu drag revista sa informativă; ceata preoțească însă, aceasta onorată masă de intelectuali, care are să fie pentru toate împrejurările lexicon sincer, blând și ezact, cu durere trebuie să constatăm, că nu iubește cartea ori mai semnificativ zis, — urește cartea.

La aceasta retrogadă concluziune ajungem în urma șirelor publicate în micul organ de știință și literatură bisericească mai vastă în „*Revista Teologică*”. În jurul acestei escelente reviste preoțești, este grupată cea mai aleasă ceată de intelectuali, cari cu mari nădejdi au hotărit să scoată o foae pentru luminarea clerului. Scoaterea acestei reviste în nr. 1 o motivează redacțiunea foarte frumos, zicând că o reclamă validitatea istorică și actuală a bisericeii noastre. Acest steag evanghelicesc de înfrățire însă, în nr. 1 al revistei din anul curent este întreat, pentruce șade cotit și posomorât, și răspunde: pentrucă spriginul cititorilor în loc să crească — „*a slăbit*”. Grea vorbă. Dacă ne gândim la iubirea de carte remarcată mai sus la comercianți și industriași, în cumpână desinteresului cade plumbul și mai uimitor.

Numărul preoților după cum arată protocolul congresului din 1907 este peste două mii; acest contingent — după detragerea alor cincisute preoți, să zic em

cași deficienți, parohii vacante etc., — dacă este solidar, poate între orice împrejurări să susție o revistă teologică. La aceste insistențe ale mele, purcese numai din motivul simțului de colegialitate, progres cultural și din act de înfrățire, vor fi poate unii, cari fără drept vor declamă la poziții excepționale, că revista nu publică lucruri practice preoțești sau că nu este oglinda vie a vieții bisericești din întreaga metropolie. Aceste observări sunt instigări fără rost, cari nu se pot invoca, decât pentru a fi mântuit cu ceva motiv vezi Doamne, din rândul abonaților.

Din viața de doi ani a „Revistei teologice“, criticul și observatorul conștientos nu poate spune altceva, decât că a fost redactată totdeauna interesant, frumos și cuminte; nici aceia nu se poate spune, că redacțiunea nu și-a dat silința a o face zi de zi mai bună, mai amplă. Dacă ni-s'ar pune întrebarea pentru ce poartă preoțimea față cu aceasta bună revistă, cu atâta lipsă de interes, răspunsul meu n'ar putea fi altul decât: că-i săracă cu Duhul. Aceasta ar fi nota cardinală, iar cea accesorie s'ar putea spune a fi: că nu publică lucruri locale ori asemănătoare cu viața pastorală a particularilor și cu nevoile dela sate. Acest lucru îl observă aproape tot preotul dela sate, dacă-l întrebi pentru ce nu abonează revista, și cu puțin drept.

În vremile de azi, păscându-ne timpuri grele, ar fi norocos să avem preoțime și învățătorime vie, cu simț de solidaritate mai înălțată ca până acum; și durere toate sunt: invers. „*Vatra școlară*“ buna revistă pedagogică, a prohodit-o neinteresul din anul trecut, a făcut-o să nu mai iasă, și acuma preoțimea prin nesprijinirea revistei dela Sibiu, se prepară așazicând încetul, a îmbrăca haine cernite, a lua crucea luminii în mână și a-se adună la prohodirea „*Revistei Teologice*“ care și-a pus de gând să verse cu timpul „în belșug“ lumina asupra noastră a tuturor. Câtă recunoștință! Această serioasă revistă și-a desfășurat mândrul său steag pentru întărirea bisericeii și a moralității și adevăratei mucenicii, cari zilnic au îndatorirea a-le îndeplini aceste cerințe, nu o sprijinesc, nu se apropie de un astfel de coleg, cum este „*Revista teologică*“ ci-l încunjură, sau dacă cu lista de subscripție în mână, alergi la vre-o adunare preoțească dela om la om, cu puține excepțiuni — toți îți resping creionul scuzându-se prin diferite forme, că nu poate fi abonent.

Aceasta solidară respingere de carte, ce se poate observa la preoțime în mare parte, parcă este un nefericit „omen“ pentru viitorul bisericeii noastre, cum se deslușește deja ca și un nefast fapt național-bisericesc, că învățătorii și-au îngropat sfātuitorul sincer „*Vatra școlară*“.

Scrutătorul e izbit puternic de împrejurarea, că toți ceia cari resping creionul, au acasă în nuce turmele lui Ietro și vitele lui Lot, sunt situați adevărat bine mamoniceste, încât pentru ei în lume curge lapte și miere.

Soartea revistei despre care e vorba, o au și celelalte foi în multe părți ce privește abonarea lor din partea preoțimei. Foi de știință nu abonează fiindcă nu au de gând a se face profesori, refugiul celor ce urăsc cartea, iar foi zilnice nu sprijinesc, unii pentru că nu au posta în loc, alții pentru că sunt scumpe, iar un soi de oameni mai mult de silă și de frică.

Le-am înșirat toate aceste fapte, pentru a reasumă modul erovat de judecată al acelor apostoli ai luminii, cari urăsc cartea și și subtrag sprijinul dela tinera noastră literatură, împedecând astfel frumoasa ei dezvoltare, a cărei premenire se remarcă zi de zi. Momentele relevate aci le prezint ca și un tablou spăimântător al nesprijinirii ziaristiceii noastre, cu scopul, ca ceice'l vor privi, pătrunși de fiorul răspingerei luminii, să se abată din ceata sămănătorilor sămânței lui Hristos, cari pe amvon vestesc că-s „lumina lumii“ iar în fapt, nici habar nu au de lumina ce o produce lumea.

Fac deci călduros îndemn călără frații preoți, ca să sprijinească foile și revistele noastre, ca așa să nu fim părtași de păcatul, că o revistă bună teologică trebuie să moară în mâinile noastre pentru — necredință.

Numărul abonaților pentru revista despre care vorbesc, aproape în toate diecezele este minimal ori chiar mai mult ridicul. Nu poate nime pofti, ca un preot să aboneze toate foile și revistele noastre, dar dela îndatorirea națională-bisericească, ca să țină măcar o revistă bisericească și unul dintre ziarele noastre mai bune, nu-i intelectual de seamă nu-i iertat a să subtrage.

Cei-ce au urechi de auzit, ar fi foarte bine, dacă s'ar hotări a pune cu drag jertfă pe altarul modest al culturii noastre.

F.-Oșorheiu, Aprilie 1909.

Petru Popa.
preot.

Emil

sau

Despre educațiune

de

J. J. Rousseau,

tradus de

Ioan Ardelean, inv.

Cartea II.

(Continuare.)

Așadară ce e filozofia vieții omenești, care e calea și modul cari să-i conducă pe oameni la adevărată fericire? Nu vom găsi-o tocmai în aceea, că micșorăm poftetele, de frica că dacă numărul acestora ar trece peste puterile noastre, atunci o parte a puterilor ar rămânea inertă și omul nu ar putea să se desfăteze cu întreaga sa ființă. Dar nu con-

sistă nici în aceea, că potențăm abilitățile noastre, pentru că dacă numărul poftelor din întâmplare ar crește mai mare, atunci am fi cu mult mai nefericiți, ca mai înainte, — ci consistă în aceea, că aducând în deplină consonanță poftele cu puterile noastre, să suprimăm superficialitatea aceluia. Numai așa va fi posibil, ca pe lângă întrebuițarea tuturor forțelor, dispoziția sufletească să fie liniștită și împăcată.

Așa a întocmit-o aceasta dela început Creatorul, carele face bine tot ce face. El necondiționat nu înzestreaază pe om cu mai multe poftes, decât cu cele necesare pentru propria existență, nici cu mai multe facultăți, decât cu atâtea cari sunt indispensabile pentru satisfacerea aceluia. Celelalte le-a plantat în sufletul nostru, ca un fel de rezervă ca în caz de lipsă să le putem dezvoltă. Numai în aceasta stare primitivă nu este încă conturbat echilibrul între facultăți și poftes și numai astfel nu e omul nefericit. Dar îndată-ce încep a funcționa forțele spirituale, fantazia, care între toate forțele este cea mai activă se deșteaptă îndată și numai decât premerge tuturor. Aceasta este forța aceea, care trecând peste hotarele posibilității deșteaptă în suflet diferite poftes, cari ademenesc și nutresc speranța satisfacerii. Dar obiectul perspectivei noastre, care cugetăm, că-l stăpânim dispare mai îngrabă, fără ca să-l putem ajunge...

Din contră cu cât rămâne omul mai aproape de starea sa primitivă, poftesle vor fi cu atât mai neînsemnate și neînsemnate va fi totodată și diferența între facultățile existente, așa că e mai aproape și de reala fericire. Omul e mai puțin nefericit chiar atunci, când se conzideră a fi în lipsa tuturor acestora, fiindcă mizeria nu e lipsa unei posesiuni, ci simțirea lipsei.

Lumea reală este determinată, fantazia nu are hotare; nefiind în stare să întindem hotarele aceleia, trebuie să restrângem pe ale acesteia, fiindcă din diferența lor isvoresc toate neplăcerile, cari ne fac într'adevăr nefericiți. Vom vedea că toate bunurile pământeste aparțin domeniului închipuirii dacă nu luăm în conziderare puterea și sănătatea; tot aceasta o vom experimenta-o și despre durerile noastre, dacă vom excepționa durerile corporale și muștrările conștiinței. Aceasta toți au băgat-o de seamă, fiind reală, dar practizare ei nu e nici decât reală, ear noi numai aceste din urmă am luat-o în conziderare.

Ce trebuie să înțelegem când zicem că omul e slab. Cu cuvântul „slab“ semnificăm integritatea unei ființe. Acela, care prin puterea lui produce mult decât are trebuință, fie acela cel mai mic verme, îl putem numi tare; ear acela care prin puterile lui nu poate satisface tuturor dorințelor sale fie acela chiar elefant leu, domnitorul întregii lumi, semizeu, sau zeu întreg nu va fi decât o slabă creatură. Acel inger revoltat care nu și-a cunoscut firea a fost mai debil decât acel muribund fericit, care urmând firei sale a trăit în pace. Omul e foarte puternic dacă e îndestulit cu eul său, dar e peste măsură de debil dacă voește să se ridice peste natura sa omenească. Să nu vă închipuiți că

vi-se măresc puterile, dacă potențați în silă capacitățile voastre, căci e chiar contrarul puterile voastre vi-se vor mici dacă ambiția voastră e mai mare ca forțele voastre. Să determinăm raza cercului vast de activitate și să rămânem în mijlocul mrejei sale, atunci în totdeauna vom putea satisface nouă înșine și nu ne vom plânge de neputințele noastre fiindcă nu vom avea ocaziunea să le simțim.

Fiecare animal are atâtea forțe câte îi sunt trebuincioase la susținerea vieții sale singur omul are forțe mai multe de câte are trebuință, și e foarte caracteristic, că chiar prisosința aceasta îi cauzează nefericirea. Omul poate câștiga mai mult prin munca mânilor sale ori unde pe rotogolul pământului, decât are trebuință pentru susținerea vieții sale, și dacă ar fi destul de cuminte ca să nesocotească prisosința aceasta, ar putea să-și acopere trebuințele fără ca să fie avizat la aceasta prisosință. „Necesitățile mari — zice Favriu — isvoresc din prea mare abundență și adeseori ajungem la un obiect pe care nu-l avem prin faptul că pe lângă obiectele pe cari le avem mai dăm încă ceva din puterile noastre. Prin faptul că alergăm după mărirea fericirii noastre, facem ca aceasta să treacă în nefericire. Acela care nu dorește alte, decât ca să trăiască acela ar putea să trăiască fericit și totodată cinstit, pentru că ce avantaj i-ar da viața necinstită.

Dacă omul ar fi nemuritor soartea lui ar fi peste măsură de tristă și deamnă de compătimit. Moartea e un ce neplăcut, dar e dulce speranța că nu vom trăi în veci și că suferințele vieții noastre pământeste le va mântui o viață mai bună. Dacă însă nu s'ar oferi viață eternă nu-mi prea vine a crede că ar fi vr'un om*) care ar primi acest dar. Că ce speranță ademenitoare, ce alte mângăeri ne-ar rămânea în fața valurilor sorții și a mizeriilor oamenilor?

Omul primitiv, care nu vede în viitor nu știe aprecia viața în întregimea ei și așa nu mult îi pasă de pierderea aceleia. Omul cult afară de viață cunoaște lucruri mult mai prețioase decât viața, pe cari le așază înaintea acesteia. Numai semidoctii și semicultii cari — necunoscând ce este dincolo de mormânt — descriu moartea în colori așa de triste, cași când nu ar exista o altă mai mare nefericire.

Fiindcă moartea nu o poate înconjură nimeni, omul înțelept o privește ca o cauză mai mult pentru suportarea greutăților pământeste. Dacă nu am fi siguri, că o vom perde vre-odată, nu e vrednic a ne osteni întru susținerea ei.

Toate greșelile morale sunt închipuiri, excepționând una d. e. crima, dar și aceasta una depinde dela noi; dar năcazurile naturale sau ne nimicesc pe noi, sau se nimicesc ele înșile. Medicamentul acesteia e timpul sau moartea; dar cu cât suntem în stare mai puțin a răbdă, cu atât trebuie să suferim mai mult. Vindecarea boalelor ne aduc mai multe neplăceri, decât însăși suportarea boalei. Să trăim natural, să fim răb-

*) E știut că în cazul de față vorbesc numai despre oamenii cari știu cugetă și nu despre oameni în general.

durii, să alungăm medicii; fiindcă moartea și așa nu o putem să o evităm și așa o vom simți o singură dată, pe când medicii în fiecare zi ne spărie cu moartea sbiciuind închipuirea noastră în continuu. Eu de-apururea voi întrebă ce servicii reale a adus omenirii aceasta meserie mincinoasă? E adevărat însă, că unii pe cari i-au vindecat medicii poate ar fi murit fără ajutorul lor; dar și viceversa atâtea milioane pe câți i-au omorât poate rămăneau în viață. Omule, dacă mai ai încă puțină minte, nu pune la „loteria aceasta, unde poți pierde, dar de câștigat foarte puțin se poate. Rabdă, mori sau te intramă, dar la ori și ce caz” trăește până la cel din urmă minut.

(Va urma).

CRONICA.

Închiderea sinodului diecezan. Sâmbătă s'a încheiat sesiunea sinodului diecezan de pe anul curent. Sinodul, sub conducerea înțeleaptă și deamnă a P. S. S. Dlui Episcop Ioan I. Papp, conștiu de înalta sa misiune, a desbătut cu demnitate toate cestiunile vitale ale bisericii noastre. — Aducem și noi prezidentului și membrilor înaltei corporațiuni prinosul nost de recunoștință.

Mulțumită publică aduce comitetul parochial din com. Hontșor institutului de credit „Crișana” din Brad pentru ajutorul de 100 cor. votat școalei din Hontșor.

Neecolog. Luni, în 19 Aprilie a încetat din viață după lungi și grele suferințe, văduva *Elisa Stanescu*; a fost înmormântată Mercuri, în 21 Aprile. — Odihnească-se în pace!

Penzia unei văduve de învățător. Dintr'un caz dat, judecătoria supremă administrativă a hotărît, că unei văduve de învățător nu i-se poate detrage din penzie pe motivul, că soțul său ar fi rămas dator cu unele taxe la fondul de penzie.

Alegerea noului stareț din Sinaia. Soborul mănăstirei Sinaia a fost convocat Vinerea trecută spre a proceda la alegerea unui stareț, în locul regretatului arhimandrit Nifon, mort la Tiberiada pe când călătoria spre Ierusalim.

Alegerea a fost presidată de Arhimadritul Visarion, starețul mănăstirei Cernica, asistat de părintele econom Gibescu din partea Mitropoliei.

Între candidați, a fost și Arhimadritul Dionisie R. Simionescu, fost stareț al mănăstirei Predeal și paroh bisericii domnești din Bușteni, încă dela zidirea acestui sfânt locaș. Cuviosul Arhimandrit Dionisie a întrunit toate voturile călugărilor, așa că a fost proclamat ales stareț al mănăstirei Sinaia. Instalarea Arhimadritului Dionisie la Sinaia s'a făcut a treia zi de Paști.

Laudă pentru românce. Scriitorul L. Minovici publică „Archive d'anthropologie criminelle”, un studiu asupra criminalității femeilor. La o sută de casuri criminale, femeile diferitelor neamuri de popoare dau următoarele procente: În Anglia 26 de procente, în Franca 20, Germania 17 Austro-Ungaria 14, Spania 11, Statele-Unite 10, Italia 8, iar în România numai 2. După statistica aceasta femeile române sunt cele mai bune și mai cum se cade. Minovici explică lucrul din faptul, că româncele sunt mai religioase, și că relativ nu-s alcoolice. Criminalitatea pretutindenea stă în legătură cu consumarea băuturilor spirtoase. Cea mai

mare criminalitate la femei este în Anglia și Franca, unde să face abuzul cel mai mare în alcool. La bărbați, cum se vede, criminalitatea în toate țerile e cu mult mai număroasă decât la femei.

Sfaturi economice.

Umflarea ugerului, se vindecă dând animalului pe fiecare zi câte 40—60 grame drojdie de bere.

Vindecarea umflăturilor făcute de șea. Puneți în timpul nopții peste umflătură balebă ferbinte de cal și dacă se poate să se schimbe de 2—3 ori. Umflătura îngrijită astfel piere până dimineața.

Distrugerea Negilor. Întrebuințând următorul mijloc negii pier și nu mai să ivesc niciodată: Se ia un ac, mai mare sau mai mic, după mărimea negelului și se vără în mijlocul lui până ce animalul nu mai poate să sufere durerea. Apoi acul se arde până la roșu cu o lumânare și astfel încălzit, se bagă pe gaură făcută întâi la mijlocul negului cu acul rece, până animalul iarăși simte durere. Puțin după aceasta mică operație, negul se înegriște și cade, iar în locul lui crește carne sănătoasă.

Cronică bibliografică.

A apărut Nr. 3 al *Revistei Teologice* organ pentru știința și viața bisericească. Redacția și Administrația: Sibiu, strada Reissenfels, 11. are următorul cupris: La chestiunea „Monumentului Mitropolitului Șaguna” p. B. Spinoza și Panteismul I. Broșu. Biserica și Catechizare Dr. G. Ciuhandu Modernismul și enciclica „Pascendi” Arhim. Iuliu Scriban. Jurământul în cele 21 predici „despre statui” etc. Nicolae Cotos. Români și Rutenii în biserica gr-or din Bucovina R. Căndea. Spovedirea fețelor bisericești Gh. Tulbure. Predică în formă de conferință pentru prima zi de Paști. Gruia. Predică pntu ziua a doua de paști Prof. Crăciunescu. Din scrierile s. Ioan Chrisostom G. Pletosu. Viața Bisericească: Din biserica noastră: Proiectul de lege despre congruă; Pe rug; În cercul Iliei; O întregire ce se impune Dr. N. Bălan. Conferințe caehetice Prof. Crăciunescu. Din biserica României: Discuțiunea despre modificarea legii sinodale în senatul României Celidoniu Poncea. Tipicul cultului religios Cantor.

Biserica Orthodoxă Română revista periodică eclesiastică a sântului sinod al s-tei biserici autocefale ortoxe române, pe luna lui Martie are următorul sumar: Alegerea, Investirea și Instalarea noilor Mitropoliți. Carte postorală dată de I. P. S. Mitropolit Primat cu prilejul sf. și marelui Post al Păresimilor. Câteva cuvinte asupra Omiliilor bisericești. Credința în popor. Hrisostom ca orator. Macabei. Din exemple vrednice de imitat. O scrisoare.

A apărut „*Luceafărul*” Nr. 7 cu următorul sumar: I. Agârbicaanu, Teleguț (schiță). A. Seca. Cântec (poezie). Caton Theodorean, Felicitări (schiță). G. Rotică. S'a dus (poezie). Maria Cunțan, Inchinare (poezie), Simina Bran, O floare (poezie). E. Hodoș, Pagine străine: Ivan Turgheniev: Ceasul. Dări de seamă: G. Asachi: Poezii (G. Pogdan-Duică). Două volume de critică impresionistă (I. Duma). N. Iorga: „Geschichte des osmanischen Reiches” (I.). G. S. Petrow: Calea spre Dumnezeu (Gh. T.). Cronică: Pesimismul lui Eminescu alături de pesimismul lui Lenau (C. Lacea). Conferințele și seratele „Asociațiunii”. Cobzarul (O. de K.). Fluierul Ciobanului. Conferințe în Brașov (L.). Concertul tin. din Budapesta. Biserica lui Horia. Mobile românești. Re-

viste și ziare, Știri. — Poșta Redacției. — Bibliografie. Ilustrațiuni: Mobilierul unei odăi românești. Biserica lui Horia. Mauzoleul lui Ion Brătianu, Vedere din parcul dela Florica.

A apărut No. 419 din „Biblioteca pentru toți” cuprinzând: *Lăutarul din Cremona*, piesă de François Coppée, tradusă în versuri de Traian Demetrescu. Prețul 30 bani.

François Coppée e unul din poeții francezi cei mai cunoscuți și cinstiți. El are darul de a fermeca, și popularitatea lui e universală.

Lăutarul din Cremona, e una din operele cele mai reușite ale celebrului autor al Trecătorului, care dintr'odată s'a ridicat până la cele mai înalte culmi ale gloriei.

Lăutarul din Cremona e e poveste de dragoste, de-o duiosie neîntrecută în care Filipo, un muzicant genial dar cocoșat se jertfește pe sine, ca să facă fericirea fetei pe care o iubește, dar care iubește pe un altul. Situațiile dramatice și poezia versurilor și a cugătărilor fac ca Lăutarul din Cremona, să fie operă desăvârșită. Tradusă de regretatul și duiosul poet Tr. Demetrescu, versiunea românească redă frumusețea originalului.

No. 432 - 433 din „Biblioteca pentru toți” cuprinzând: *Romanul căsătoriei*, de cunoscutul scriitor și filozof rus Lew Tolstoi.

În acest roman Tolstoi arată, cât de greșit e creșterea ce să dă azi fetelor, cum ele nu sunt de loc pregătite pentru înalta lor menire de soții și mame; arată d'asemenea, în cunoscutu-i stil limpede și curgător, cum viața de lux și petreceri din orașele mari e obârșia multor nenorociri și distrugătoare a număroase căsnici.

Romanul căsătoriei, care captivează numai decât pe cititor și-l ține până la sfârșit sub farmecul său, trebuie să fie citit de orice părinte, care își iubește familia. Traducerea e făcută cu o deosebită îngrijire de către publicistul B. Mărian. Prețul unui volum 60 de bani. Se află de vânzare la librăria diecezană-

No. 410 - 411 din „Biblioteca pentru toți” cuprinzând *Știința Amuzantă. Experiențe atrăgătoare întemeiate pe legi științifice*, de Tom Tit. Traducere de Laura Nădejde, Un volum de 208 pagini cu 70 ilustrații. Prețul 60 bani.

Exercițiile lui Tom Tit, sunt foarte populare în lumea școlară din străinătate, căci pe cât sunt de instructive, pe atât sunt de atrăgătoare.

Multe din experiențele coprinse în acest volum sunt simple jocuri menite să înveselească o societate; dar cea mai mare parte din ele se întemeiază pe vre-o lege din domeniul fenomenilor fizice și iau prin aceasta un caracter cu adevărat științific. Se poate ușor deduce de aci marea însemnătate a acestor experiențe pentru educația științifică a tinerimei. Copilul petrece făcând jucării nostime și, jucându-se, învață. În adevăr, la urmă rămâne cu o mulțime de cunoștințe despre legile fenomenelor fizice și aplicările lor. Prețul unui exemplar 60 bani. Se află de vânzare la librăria diecezană și la toate librăriile din țară.

A apărut: „Biblioteca pentru toți” No. 423 cuprinzând: *Domnițe japaneze române de altă dată* de d-l Octav G. Lecca. Prețul 30 bani. Aceasta operă e o privire retrospectivă în istoria noastră, care, pe lângă atâtea figuri de domni viteji și mari, — a avut o mulțime de femei mărețe; figuri blânde, dar sublime, cari au jucat un rol de seamă în trecutul nostru și cărora le datorăm o pioasă recunoștință.

Poșta Redacției.

e. u. Reflexiuni la răspuns vor apărea în un număr viitor fiind că acum avem prea mult material. Ne vei permite, ca să ometem părțile de natură personală, dând tiparului numai ce e în interesul învățământului. Nu voim, ca polemica să se estindă prea mult. Adevărul, adevăr rămâne.

Concurs.

Pentru îndeplinirea parohiei de *cl. II Șuștiu-Briheni*, în urma încuviințării Vener. Consistor din Oradea-mare de sub N-rul 739/81 B. 1909 se publică concurs cu termen de alegere **30 zile** dela prima publicare, pe lângă următoarele emolumente:

1. Din Briheni câte 2 cor. dela fiecare familie; 2. din Șuștiu câte 23 litri bucate mixte dela fiecare număr de casă; 3. stolele uzuale și 4. întregirea dela stat după cvalificațiunea alegândului.

Întucât înaltul guvern ar decretă Șuștiul și Brihenii de două parohii independente, alegându-l paroh va opta numai pentru una din aceste parohii.

Alegându-l paroh va avea a catehiza la școala din Briheni fără altă remunerațiune.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie sunt poftiți a-și înainta rugărilor instruate conform regulamentelor în vigoare până cu 10 zil înainte de alegere Prea Onoratului Domn Adrian P. Deseanu, protoprezviter în Vașcău; iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare se vor prezentă la sf. biserică din Șuștiu și Briheni, cu observarea §. 20 din Regulament pentru a-și arată desteritatea în oratorie, tipic și cântări.

Din ședința comitetului parohial ținută în Șuștiu la 2/15 Martie 1909.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Adrian P. Deseanu*, protoprezpiter.

—□—

2—3

Pentru parohia de *cl. III Birtin*, protoprezv. Peșteșului, pe baza încuviințării Ven. Consistor de sub 589/72 B. 1909, prin aceasta să publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”. Emolumente: Câte 1 vică și câte 1/2 vică cucuruz sfârmat, dela fiecare număr de casă, precum și 2 cor. 40 fil. recte 1 cor. 20 fil. dela fiecare număr de casă. De aci se detrage competența cantorului și a crâșnicului, după uzul vechiu. 2. Pământ parohial două bucăți (păreacle) înțelegându-se și cimiterul, ceea ce face anual 58 cor. 3. Stolele uzuale. 4. Întregirea dotațiunei dela stat, conform cvalificației alesului. Se observă, că la școlile din Vad, eventual din Birtin — fără privire la caracterul acestora — are să catehizeze regulat la elevii gr. or. fără a aștepta ceva remunerație dela dieceză ori parohie.

Doritorii de a ocupa această parohie sunt avizați, ca recursele lor ajustate regulamentar, și adresate comitetului parohial din Birtin, să le înainteze subscrisului protoprezviter în Mezôtelegd, în terminul concursual, și cu stricta observare a §-lui 20 din Regulamentul pentru parohii, în vigoare, a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare, în sfânta biserică din Birtin, spre a-și arată desteritatea în cant, tipic și oratorie.

Pentru comitetul parohial:

Ioan Boțoc,
preot, președinte.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protoprezv.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de *cl. II Călățea*, protoprezviteratul Peșteșului, cu aprobarea Veneratului Consistor, prin aceasta se publică concurs, cu termen de **30 de zile**, dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumente: 1. 20 jughere pământ parohial. 2. Casă parohială cu 2 jugh. pământ intravilan. 3. 120 vici bucate, dela 120 numere de case. 4. Stolele obișnuite, cari dau un venit de 80 până la 100 cor. 5. Întregirea dotației dela stat, conform cvalificației alesului.

Catehizarea va prevedea-o necondiționat noul preot, fără a pretinde vre-o remunerație dela parohie ori dieceză.

Doritorii de a ocupa această parohie se avizează, ca petițiile lor ajustate regulamentar, și adresate comitetului parohial din Călățea, să le înainteze subscrișului protoprezviter în Mezötelegd, având dânșii — cu stricta observare a §-lui 20 din Regulamentul pentru parohii, în vigoare, a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din Călățea, spre a-și arată desteritatea în cant, tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

Simion Filip,
preot, adm. preș. com. par.

Vasilii Caba,
notar.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protopop.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului vacant de preot din parohia de *cl. II-a Dames*, protoprezviteratul Peșteș, pe baza incuviințării Veneratului Consistor, să publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumente: 1. Casă parohială. 2. 7 holde pământ, fânaș. 3. Birul dela 130 de case à 3 cor. = 390 cor. 4. Stolele uzuâte, circa 100 cor. 5. Întregirea dotației dela stat, conform cvalificației alesului. Se observă, că nou alesul preot este obligat a prevedea catehizarea în școala ort. română din loc, fără altă remunerație, dela parohie ori dieceză. Doritorii de a ocupa această parohie, se avizează ca petițiile lor, ajustate regulamentar, și adresate comitetului paroh. din Dames, să le înainteze Prea On. oficiu protoprezv. în Mezötelegd, având dânșii cu stricta observare a §-lui 20 din Regulamentul, pentru parohii în vigoare a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din Dames, spre a-și arată desteritatea în cant tipic și oratorie.

Pentru comitetul parohial:

Ștefan Domocoș,
preot, preș. com. paroh.

Ioan Sărăcuți,
notar.

În conțelegere cu: *Alexandru Muntean*, protopop.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului vacant de învățător în *Cetea*, protoprezviteratul Peșteșului, prin aceasta se publică concurs, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare, pe lângă următoarele emolumente:

1. Cvarțir liber și grădină. 2. În bani gata 204 cor. 3. 12 m. lemne à 6 cor. de tot 72 cor. Întregirea sperativă dela stat, până la suma admisă de lege.

Doritorii de a ocupa acest post, să-și înainteze documentele de absolvare și cvalificație în regulă, adresate com. parohial din Cetea, subscrișului protoprezviter în Mezötelegd în termen concursual, având

dânșii a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sfânta biserică din Cetea, pentru a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Pentru Comitetul parohial:

Alexandru Drimba,
paroh, președinte.

În conțelegere cu: *Alexandru Muntean*, protoprezviter.

—□—

2—3

Aviz!

Avem onoare a Vă aviză, că cu prima Ianuarie 1909, am deschis în *Arad, strada Deak Ferencz, Nr. 33*, o librărie românească, sub numirea:

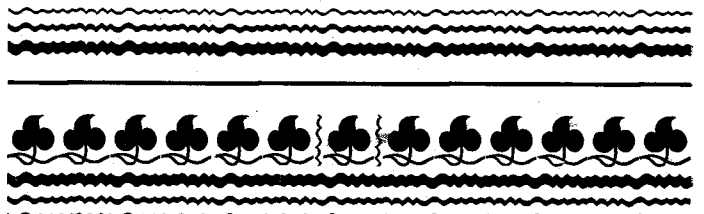
„Librăria diecezană“

Înrând în legătură cu cele mai renumite firme din țară și străinătate, librăria noastră este asortată cu tot felul de cărți: bisericești, școlare, pedagogice și literare; revizite bisericești și școlare; instrumente muzicale și tot felul de note; revizite de scris: hârtie, cerneală, cu un cuvânt cu toate ce aparțin unei librării bine asortate.

Aducându-Vă aceasta la cunoștință, ne rugăm de sprijinul D-Voastră binevoitor.

Cu stimă:

Tipografia diecezană.

➔ **Compactor român în Arad** ➔

Iustin Ardelean

Strada Weitzer János Nr. 13.

Execută grabnic și prompt
tot soiul de lucrări, atingătoare de
aceasta branșe.

Legătură fină și durabilă.

Prețuri moderate.

45

